

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 395. Usque Ad Annum 428

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1759

VD18 90117794

§. 39. Tractatus de Correctione Donatistarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66042](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66042)

Sæculum V.

A. C. 417.

*Luc. I. 44.**Ep. 187. al.**57. c. 7. Hier.**ep. 129.**II. Retr. c. 49.**epist. 188. al.**143. Sup.**§. 13.*

Alii eidem opinioni suffragari putabant exultationem S. Joannis Baptistæ, quam S. Elisabeth sensit in corpore suo. Hos S. Augustinus in Epistola, circa illud tempus ad Dardanum data, refellit. Erat Dardanus vir in maxima Dignitate constitutus, crediturque ille ipse fuisse Galliæ Præfectus, cui S. Hieronymus paucos ante annos opusculum inscripserat, ut quæstioni, sibi ab eo propositæ, responderet. Epistolæ ad Dardanum, quam ipse S. Augustinus librum appellat, principalis materia est Dei præsentia. In eo simplicem præsentiam ab inhabitatione per gratiam distinguit, & impugnat Pelagianos, quos non nominat. Circa idem tempus ipse, & Alypius ad Julianam viduam scripserunt, ut monerent, in Epistola, ad filiam ejus Demetriadem a quâquam data, errores contineri; rogant, ut hujus Epistolæ scriptorem ediceret, quem Pelagium esse suspicabantur. Docent, quam periculosa sit illius Epistolæ lectio.

§. XXXIX.

*Tractatus de Correctione Donatistarum.**L. 54. C. Th.**de Hær.**Sup. §. 11.*

A tempore colloquii, & post editas contra se leges, Donatistarum integra agmina Ecclesiæ uniebantur; maxime premebat lex 22. Junii, anno 414. lata, qua

qua omnes ad graves multas damna-
 bantur. Illi vero, quos legum istarum
 metus ad Ecclesiam redire non coegit,
 eo furore abrepti sunt, ut in odium Ca-
 tholicorum se ipsos interficerent, perse-
 cutores mortis suæ invidia oneraturi.
 Non nulli, homines piissimi, inhumanæ
 sævitæ exempla horrentes, dubitare cœ-
 perunt, an non præstaret permittere, ut
 quiete viverent, quam inflexibiles in de-
 sperationem agere. Donatistæ etiam im-
 manem se pati persecutionem vocifera-
 bantur. Hæc est Epistolæ S. Augustini
 materia ad Bonifacium, tunc Tribunum,
 & posteriori tempore Comitem, cui in A-
 frica legum illarum observationem ur-
 gendi Auctoritas erat. Ad eum ergo
 S. Augustinus circa annum 417. longam
 Epistolam, seu potius, ut ipsemet eam vo-
 cat, librum de Correctione Donatistarum
 scripsit, ubi solide quæstionem tractat;
 an contra Hæreticos pœnæ temporales
 adhibendæ? de qua jam ante novem, de-
 cemve annos in Epistola ad Vincentium
 Rogatistam egerat.

In ista Epistola ad Bonifacium S. Au-
 gustinus verorum, & Pseudo-Martyrum
 differentiam indicat. *Quando Impera-
 tores, inquit: impias leges pro errore con-
 tra veritatem condunt, Fideles probantur,
 & qui perseverant, coronantur; quando
 contra bonas leges pro veritate contra*

Xx 5 erro-

Sæculum V.
 A. C. 417.

ep. 185. al. 50.
 II. Retr. 48.

ep. 144. al. 48.
 c. 2. n. 8. 9.
 10. 40.

Sæculum V. errorem edunt, qui iræ impotentes sunt, *numen*
 A. C. 417. consternantur, saniores emendantur. *nante.* Duae
 Dan. 3. 5. leges Nabuchodonosoris allegat, unam, *acclari*
cidem
cienti
ut a c
tur;
rum i
comp
mitta
cundu
cipita
si nen
re po
bonej
Don
batu
quip
babe
pelle
tori
bre
sis,
nest
ab i
Alu
gri
ter
au
str
Qu
ma
nume-

ibid. 96. cui resistere jubebat pietas; alteram, ut
 verus Deus adoraretur, quorum trans-
 gressores pœnam, quam sua impietate
 fuissent meriti, tulissent. Itaque veri
 Martyres non illi sunt, qui generatim
 quacunque ex causa persecutionem sus-
 tinent, sed qui propter Justitiam patiun-
 tur. Atqui cur Donatistæ paterentur,
 nulla alia erat causa, quam improbitas
 eorum, & crudelitas. *Quia volumus,*
 inquit S. Augustinus: *his hominibus sa-*
lutem æternam procurare, vitam corporis
nobis eripere, omni, qua possunt vi, co-
nantur; ea rabie sanguinem humanum
sitiunt, ut se ipsos occidant, quando alios
perimendi facultas adempta est. Qui mo-
res eorum ignorant, arbitrantur, eos tan-
tam in se ipsos scævitiã ex eo primum
tempore exercere, quo legibus ad reditum
in Ecclesiæ sinum adiguntur, sed aliter
habet; illis jam, quibus Idololatria re-
gnabat, temporibus, ad Gentilium sole-
mnitates turmatim advolabant, non ut I-
dola confringerent, sed ut se ipsos per-
cussoribus præberent; ita ut fortissimus
quisque inter Ethnicos votum Diis suis
faceret, ferro tandiu non parcendi, do-
nec destinatum sibi antea Donatistarum

Pseudo Mar-
tyres.

c. 3. n. 12.

n. 11.

numerum immolasset. Alii in peregrinantes armati irruerant, voce terribili acclamantes: aut nos occidite, aut vos occidemus! non nunquam Judices, iter facientes, ad mandata scribenda cogeant, ut a carnifice, vel lictoribus interficerentur; Judicum unus, prudentior, insanorum rabiem elusisse fertur, dum volentes comprehendendi jussit, & postea illaesos dimitti. Familiare erat feriatis, & juncundum etiam e rupibus altis corpora precipitare, in aquas, aut flammam insilire, si nemo esset, quem ad se jugulandos cogere possent. Et inferius: Etiam quietem honestissimarum familiarum turbabant; Dominus mancipium suum metuere cogebatur, qui se eorum tutelae commiserat, quippe Dominos, si quae caeteris pejora habebant mancipia, ea manumittere compellebant, aut chirographum reddere debitoribus. Qui eorum minas spernebant, brevi domibus suis vel dirutis vel incensis, vim experiebantur; inventi sunt honestissimi homines, verberibus contusi, & ab ipsis relictis, quod occisos credidissent. Alios vi abductos, & mola junctos, flagris, tanquam bruta, ad eam non segniter circumagendam excitabant. Nihil auxilii in legibus latis, aut in Magistratibus contra feroces istos nobis fuit. Quis Ministrorum publicorum coram ipsis mutire ausus? Multi inter ipsos Donatistas

Sæculum V.
 A. C. 417.

Sup. l. XI.
 §. 46.

c. 4. n. 15.

Seculum V. *stas barbaram immanitatem horrebant,*
A. C. 417. *multi convertere se optabant, quos futu-*
rorum inimicorum atrocitas retinebat.

¶ 18.

Ex quo Schisma Maximianistarum
ortum, quod partibus Catholicorum pro-
fuit, eorum, qui inter Donatistas per-
cacissimi remanserunt, ita accensum est
odium, ut vix ulla Ecclesia, quæ furio-
forum insultus non tulerit! nemo, qui ad
unionem animos reducere conaretur, se-
cure iter facere poterat; ipsis Episcopis
dura lex imposita, ut tacerent, vel eo-
rum ferociam tolerarent. Tacendo ve-
ro nemo convertebatur, sed plures scin-
cebantur; prædicando horum Schismati-
corum furor incitabatur, & quamvis
aliqui reducerentur, imbecilliores tamen
timor cobibebat.

§. XL.

Rationes Legum pœnalarum.

¶ 7. n. 25.
 Sup. XXI.
 §. 53.

Nihilominus antequam leges istæ pœna-
les contra omnes Donatistas in Afri-
cam advenissent, non nulli Fratres, &
ego quoque credebamus, nihil aliud ab Im-
peratoribus postulandum, quam ut illi,
qui Veritatem Catholicam prædicarent,
ab eorum violentia securos præstarent.
Sed aliud præter legatorum nostrorum
voluntatem factum, quippe legem jam pro-
mulgatam invenerunt, non solum huic
Hæresi reprimendæ, sed etiam extirpan-
da